

GIDA GÜVENLİĞİ, VETERİNERLİK VE BİTKİ SAĞLIĞI POLİTİKASI FASLI

Avrupa Birliği Üyelik Sürecinde Türkiye'nin Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası Müktesebatına Uyum Kapsamında Yapılacak Değişiklikler

Faslin açılması ve bu kapsamda Topluluk müktesebatına uyum sağlanması vatandaşlarımızın sağlığının yüksek düzeyde korunmasını, güvenli gıdaya ve doğru bilgiye erişimi ile yaşam kalitesinin artırılması yönünde önemli adımlar atılmasını sağlayacaktır.

Adından da anlaşılacağı üzere fasıl kapsamındaki mevzuat birbirinden farklı gibi görünen ancak gıda üzerinde birleşen 3 konudan ve 1200'in üzerinde düzenlemeden oluşmaktadır. Düzenlemeler AB'nin ilk ve en kapsamlı ortak politikası olan Ortak Tarım Politikasının malların serbest dolaşımı ilkesinin bir yansımasıdır.

AB gıda mevzuatının temel hedefi, insan hayatı ve sağlığının yüksek düzeyde korunmasıdır. Bu hedef aynı zamanda hayvan sağlığı ve refahı, bitki sağlığı ve çevrenin korunmasını da içerir. AB'nin buradaki temel politikası, çiftlikten sofraya (ahırdan çatala) gıda güvenliğinin teminidir.

Genel gıda ve yem mevzuatı, gıdanın üretimi, gıda ürünlerinin işlenmesi, paketlenmesi, etiketlenmesi, pazarlanması ve dağıtılmasına ilişkin genel prensip ve şartları ele alır. Aynı zamanda gıdaların üretimde kullanılan katkı maddeleri, ekstraksiyon çözücülerini, aroma maddeleri, gıda ile temas eden maddeler, gıda takviyeleri, bulaşanlar, yeni gıdalar, genetiği değiştirilmiş gıdalar, maden suları ve ışınlanmış gıdalar da bu kapsamda ele alınır.

Tek Pazar çerçevesinde üye devletler arasında sınır kontrolleri olmadığından, veterinerlik alanındaki mevzuatın büyük bir bölümü üye devletler arasındaki canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin ticaretine yönelik konuları düzenlemektedir. İthal edilecek canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin taşınması gereken sağlık koşulları ve sınırlarda yürütülen kontroller de bu kapsamda düzenlenmektedir.

Öte yandan hayvan hastalıkları ile etkin mücadele ve hayvan hastalıklarının eradikasyonu, hayvan hastalıklarının bildirimi, hayvanların küpelenecek kayıt altına alınması ve hayvanların bakılması, taşınması ve kesimi sırasında refahının sağlanması da veterinerlik alanında ele alınan diğer önemli konulardandır.

Bitki sağlığı ise bitki ve bitkisel kökenli ürünlere zarar veren organizmaların kontrolü, iç ve dış karantina tedbirleri, zirai mücadele ilaçları, bitkisel kökenli ürünlerde zirai mücadele ilaçları kalıntıları, tohum ve fide kalitesi ve bu ürünlerin pazarlanmasına ilişkin kuralları ortaya koyar.

Tarama toplantıları ardından ülkemizin fasıl müktesebatına uyum durumunun değerlendirildiği Tarama Raporu temelinde, Avrupa Birliği Konseyi tarafınca faslın müzakerelere açılması için 6 adet açılış kriteri belirlenmiştir:

1. AB müktesebatı ile uyumlu gıda, yem ve veterinerlik çerçeve mevzuatının benimsenmesi ve başta kontrol kuruluşlarınınki olmak üzere sorumlulukları açık biçimde belirleyen hükümlerin ortaya konması.
2. Gıda güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı politikası alanındaki, ilgili uluslar arası standartlar ve Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı tavsiyeleri dahil olmak üzere, AB müktesebatının uyumlaştırılması, uygulanması ve yürütülmesine temel teşkil edecek detaylı bir stratejinin sunulması. Bu strateji ilgili idari ve laboratuvar kapasitesinin geliştirilmesine yönelik planlar ile bu konuda gerekli mali kaynağa ilişkin bir tahmini de içerecektir. Strateji aynı zamanda, hayvan sağlığı alanındaki riskleri ele alma konusunda müktesebata uygun biçimde AB ile işbirliğini temin etme kapasitesine sahip olma ihtiyacını da göz önüne almalıdır.
3. Koyun ve keçi türü hayvanların kimliklendirilmesi ve kaydına ilişkin yeterli bir sistemin uygulanmaya başlanması ve sığır türü hayvanların kimliklendirilmesi ve hareketlerinin kontrolü konusundaki sistemdeki zaafiyetleri (işletmelerin kaydına, hayvanların ve hayvan hareketlerinin kaydedilmesine ilişkin) gidermeye yönelik yeterli tedbirin alınmış olduğunun kanıtlanması.
4. Canlı hayvanların ülke içindeki hareketleri, hareketlerin kaydı ve kesimlerin kontrolü konusunda ayrıntılı bir değerlendirmenin sunulması.
5. Trakya bölgesinin, Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından, aşılama suretiyle şap hastalığından ari bölge olarak tanınması.
6. Gıda işletmelerinin iyileştirilmesi konusunda geleceğe yönelik Ulusal Program açısından, bütün gıda işletmelerinin AB müktesebatındaki kategorileri esas alan bir sınıflandırmasının sunulması

Tarım ve Köyişleri Bakanımız Sn. Mehmet Mehdi EKER ve Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sn. Egemen BAĞIŞ'ın yoğun destekleriyle, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bürokratlarının aylar süren çalışmaları sonucunda, söz konusu açılış kriterlerinin tamamı 15 Haziran 2010 tarihinde karşılanmış ve 23 Haziran 2010 tarihinde Dönem Başkanlığınca tarafımıza iletilen açılış kriterlerinin karşılandığına ilişkin mektubu takiben Müzakere Pozisyon Belgemiz İspanya Dönem başkanlığına iletilmiştir.

Fasıl kapsamında Topluluk müktesebatına uyumun üreticiler, gıda ve hayvancılık işletmeleri, gıdayı depolayanlar ve satışını yapanlar üzerinde bir takım etkileri olacaktır. Bu çerçevede, ülkemizde görülen hayvan hastalıkları ile mücadele ve bazı

ürünlerin kalitesi konusunda önemli bir uyum sürecine gereksinim duyulacaktır. Bu ihtiyaçların giderilmesi açısından yapılması gereken çalışmalar zamana yayılacak, yeni kurulacak işletmeler için AB standartlarında çalışma kriteri getirilecek ve mevcutların modernizasyonu belli bir süreç içinde gerçekleştirilecektir. AB müktesebatının gereklilikleri çerçevesinde bir takım istisnai uygulama ve geçiş süresi talebimiz olabilecektir.

Bu fasıl kapsamında yapılacak çalışmaların günlük hayatımıza etkileri aşağıda özetlenmektedir:

- Vatandaşlar güvenli gıdaya ve tükettiği gıda konusunda doğru bilgiye erişim sağlayacaktır.
- Gıda ile ilgili düzenlemeler konusunda vatandaşın görüşü alınacak, karar alma sürecine katılımları sağlanacaktır.
- Gıda zincirinde izlenebilirlik daha etkin biçimde sağlanacaktır.
- Gıda ve yeme ilişkin daha sıkı kontroller yapılacak, bu kontroller için ayrıntılı kontrol planları hazırlanarak uygulanacaktır.
- Yapılan kontrollerde gıdada bir sorun tespit edilmesi durumunda, hızlı alarm sistemine bilgi girilerek, geriye dönük takibi yapılabilecek ve sorunlar kaynağında tespit edilebilecektir.
- Gıda ve yemlerden kaynaklanan ve insanlarda ciddi sağlık sorunları oluşturan acil durumlarda ve kriz anında uygulanmak üzere planlar oluşturulacak ve zaman kaybetmeden müdahale edilebilecektir.
- Gıdanın güvenli olmadığı anlaşılırsa, ilaçlar gibi piyasadan toplatılacaktır.
- Lokanta, restoran, satış yerleri, soğuk hava ve depolama yerleri dahil, bitkisel ürünleri işleyerek gıda üreten işyerleri ve yem üreticileri kayıt altına alınacak ve kendileri için belirlenen hijyen kurallarına uyacaktır.
- Balıkçı tekneleri de hijyen kurallarına uyacak ve kayıt altına alınacaktır.
- Et, süt, su ürünleri, yumurta gibi hayvansal ürünleri işleyenler onaya tabi olacak ve daha sıkı hijyen kurallarına uyacaktır.
- Gıda güvenliği ile ilgili tüm sorumluluk gıda işi yapanlarda olacak, bunlar çalışanlarının hijyeni ve eğitimini sağlayacaktır.
- Hayvan hastalıklarının kontrol altına alınmasıyla çiğ sütün kalitesi artacaktır.

- Gıda ile bulaŐan hastalıkların oranı azalacaktır.
- Koyun, keçi ve sığır türü hayvanların hepsi doğduklarından itibaren küpelenek, nereye satıldığı nerede kesildiği gibi bilgiler kayıt altına alınacaktır.
- At ve katırlar da kimliklendirilerek kayıt altına alınacaktır.
- Tüketicilerimiz marketten aldığı etin hangi hayvandan elde edildiğini, bu hayvanın annesinin kim olduğunu, bu hayvanın kimler tarafından alınıp satıldığına dair bilgilere, kaç doğum yaptığı, nerelere seyahat ettiği, uygulanan ilaçlar, aŐılar gibi verilere istediği takdirde ulaşabilecektir.
- Çiftlikte yetiŐtirilirken, nakil esnasında ve kesim anında hayvanların refahı ve korunması sağlanacaktır. Ahırlar, nakil araçları ve kesimhaneler belirlenen kurallara göre tasarlanıp, inşa edilecektir.
- Kullanılan zirai mücadele ilaçlarının sayısı azaltılacak, çevre ve insan sağlığı için risk teşkil edebilecek olanların piyasaya giriŐi engellenecektir.
- Gıdalar üzerindeki zirai mücadele ilacı kalıntısı seviyeleri AB ile uyumlu hale gelecek, AB'ye ihracattan dönen sevkiyat sayısında bir düşüŐ olacaktır.
- Gıda güvenliğinin önemli parçalarını oluşturan; katkı maddeleri, tatlandırıcılar, aroma maddeleri, çözücüler, veteriner ilaç kalıntıları, bitki koruma ilacı kalıntıları, etiketleme ve beyan kuralları, numune alma planları ve analiz metotları AB' de yer alan kurallar çerçevesinde yeniden gözden geçirilecek ve tüketici güvenliğini ön plana çıkaran, ticarete engelleri ortadan kaldıran yeni mevzuat düzenlemelerine gidilecektir.
- Gıda güvenliğinin önemli bir parçası olan gıdalar ile her aşamada temas eden ambalaj vs. maddelere ilişkin güvenlik kriterleri revize edilecek ve sahada uygulanacaktır.
- AB kriterlerine uygun olarak üretim yapan iŐletme sayısı ile bu işletmelerin AB'ye ihracatı artacak, AB listelerini referans alan ülkelerle ihracat geliŐecektir.